

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XVI. Non solùm graviter, & valdè graviter peccatur, coram
infidelibus Christum erubescendo in materia fidei; sed & coram Catholicis
ipsum erubescendo in materia morum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

turcicâ, vulgò *turbante*; nostri mercatores Constantinopoli utuntur, morem gentis imitantes, juxta illud, *dum fueris Roma*, &c. Neque per hoc mentuntur. Quia per usum illum nec mercator significat se Turcam; nec Monachus sæcularem, nec sæcularis Monachum: cum juxta de causâ præscindere possit, de factoque præscindat rationem tegumentis à ratione talis signi; sicut æquivocâ voce, rationabili de causâ, quis uti potest, & plerumque utitur in sensu vero, præscindendo à sensu falso, eaque taliter utendo, utitur absque mendacio.

218 Nec similiter dici potest in casu antedicto, utpote in quo Dei & religionis honor non permittit, ut ratio signi præscindatur à ratione tegumentis, in usu talis vestis: cum enim instituta supponatur in signum professionis falsæ sectæ, ex usu talis vestis Christianus existimandus est tenere illam sectam falsam, profiterique falsam religionem; adeoque negare veram. Quod est veram religionem apud infideles dedecore afficere. Quod semper illicitum est. Religiosus verò dedecore non afficit statum religionis, deponendo religiosam vestem, dum transit per hæreticam regionem; imò eam honorat: id enim facit, ne eam exponat ludibriis hæreticorum.

219 7°. Fidem implicitè negare censentur frequentantes templa hæreticorum, assistentesque publicis precibus, ac concionibus ipsorum, dum ex circumstantiis apparet frequentationem & assistentiam illam publicâ potestate præscriptam, ad promovendam & honorandam falsam sectam, ut si Rex hæreticus publico edicto, sub gravissimis pœnis, injungat omnibus subditis suis, tempore publicarum precum, vel concionum, frequentare templa hæreticorum, eorumque precibus, cœtibus, & concionibus interesse, prout tempore Pauli V. injunxit Rex Angliæ. Super quo interrogatus Paulus V. re cum doctissimis Theologis communicatâ, scripsit ad Catholicos Angliæ 10. calendis Octobris 1606. in hæc verba: *Accepimus compelli vos, gravissimis pœnis propositis, templa hæreticorum adire, cœtus eorum frequentare, concionibus illorum interesse. Profectò credimus procul dubio eos qui tantâ constantiâ atrocissimas persecutiones, infinitas propemodum miserrimas hætenus perpessi sunt, ut immaculatè ambularent in domo Domini, nunquam commissuros esse, ut coinquinentur communione desertorum divina Legis. Nihilominus zelo pastoralis officii nostri impulsus, & pro paterna sollicitudine, quâ de salute animarum vestrarum assidue laboramus, cogimur monere vos, atque obtestari, ut nullo pacto ad templa hæreticorum accedatis, aut eorum conciones audiat, vel cum ipsis in ritibus communicetis, ne Dei iram incurraatis. Non enim licet vobis hæc facere, sine detrimento divini cultus, ac vestra salutis. Quia scilicet omnibus ritè pensatis, satis apparebat, edi-*

ctum istud non esse purè politicum, sed tendere in promotionem falsæ sectæ, perniciosæque fidei Catholicæ.

220 Sicut & aliud edictum ejusdem Regis, quo Catholicos Anglos obligare voluit ad jurandum, quòd neque Papa, neque Sedes, vel Ecclesia Romana potestatem haberet Regem deponendi, vel alicui Principi extraneo auctoritatem concedendi, terras ipsius invadendi, vel ullos subditorum suorum exonerandi ab obedientia suæ Majestatis, non obtinere quâcumque excommunicatione, &c. Quòdque nec Papa, nec alius quicumque potestatem haberet ipsos absolvendi ab hoc juramento. De quo juramento idem Pontifex, à Catholicis Anglis pariter interrogatus, respondit, quòd hujusmodi juramentum, salvâ fide Catholicâ, & salute animarum suarum, præstare non possent, cum multa contineret, quæ fidei & salutis apertè adversantur.

221 Siquis tamen, extra circumstantias supra dictas, hæreticorum templa ingrediatur, ibique eorum conciones audiat, non ut cum hæreticis communicet, sed ut observet quid ibi agatur, vel prædicetur, excusari potest, dummodo nullum sit scandalum, nec propriæ subversionis periculum.

CAPUT XVI.

Non solum graviter, & valde graviter peccatur, coram infidelibus Christum erubescendo in materia fidei; sed & coram Catholicis ipsius erubescendo in materia morum.

222 **V**aldè frequens hodie est peccatum istud, & ideò multi sunt, qui non satis reflectunt ad gravitatem ipsius: quia, ut Augustinus Enchirid. c. 80. observat, peccata quantumvis magna & horrida, cum in consuetudinem venerint, aut parva, aut nulla esse creduntur. Sed adeò noxius est error iste, ut Augustinus exclamet: *Va peccatis hominum, quæ sola iniuriata perhorrescimus.* Et reverà peccatum istud esse gravissimum, probatur ex terribilibus verbis Christi 223 Luc. 9. *Qui me erubuerit, & sermones meos, hunc Filius hominis erubescet, cum venerit in majestate sua.* Verba ista terribilia jure voco: quid enim magis timendum, quàm in tremendo judicii die habere Christum nobis adeò offensum, ut recuset nos inter suos agnoscere?

224 Porro verba ista dici non possunt procedere adversus eos solos, qui Christum erubescunt apud Idololatrias, vel Paganos, seu alios infideles, dum agitur de fide confitenda. Imò procedunt etiam adversus eos qui moralem doctrinam ipsius erubescunt apud ipsosmet Catholicos; quandoquidem Christus addat: *& sermones meos*, id est doctrinam meam. Enimverò Christum erubescimus, non solum quando ipsum erubescimus, ut Magistrum fidei, sed & quando ipsum

erubescimus ut Magistrum morum ; neque enim minus nos oportet confiteri & profiteri Christum ut morum , quàm ut fidei Doctorem & Magistrum. Et si obligatio non erubescendi fidem Christi , sive coram Paganis , sive coram hæreticis , tanta est , ut obliget etiam cum iactura facultatum , dignitatum & ipsius vitæ ; idem cum proportionem dicendum de obligatione non erubescendi moralem Christi doctrinam.

225 Non potest ergo non esse grave peccatum , erubescere doctrinam moralem Christi , & tantò quidem magis vel minus grave (cæteris paribus) quantò magis vel minus erubescitur. Ut enim vidimus , terribilis est Evangelica circa hoc expressio , & omnes passim Theologi graves accusarent peccati eum qui , ad effugiendum mortis periculum , negaret se credere aliquem fidei articulum. Cum igitur ostenderimus , minorem non esse obligationem confitendi doctrinam Evangelii , quoad agenda , quàm quoad credenda , manifestè conficitur , grande peccatum esse erubescere Christum in doctrina agendorum , tantò utique grandius , quantò magis erubescitur.

226 Ad cuius intelligentiam observandi sunt diversi modi seu gradus erubescentiæ Christi. Cæteris enim paribus , tantò magis culpabilis est erubescencia , quantò magis concurrunt quatuor sequentia. Primò , quò magis convicti sumus , Evangelii doctrinam esse , quam erubescimus. Secundò , quò erubescencia est de pluribus Evangelii documentis. Tertio , quò apertius & directius ostendimus nos erubescere , sive non admittere , sic nos externe gerendo , ac si in corde non crederemus. Quarto , quò ista erubescencia fit coram pluribus hominibus , & magis facilibus , ut exemplo nostro Moralem Evangelii non admittant.

227 Quatuor ista nostro adhuc tempore locum habere , sequentia manifestabunt. Imprimis Theologiam in scholis docentes , Parochi , Concionatores , alique Ecclesiastici , quibus incumbit Evangelicam populo dare doctrinam , erubescunt ipsam (ipsumque proinde Christum , Authorem ipsius) quando convicti de arcta cæli via , seu alia Evangelica doctrina , eam docere non audent , imò negant se sentire quod sentiunt , ne pingua , honorificaque beneficia non assequantur , vel à mundanis hominibus irrideantur , vel saltem ne ipsis displiceant. Nec solum ipsi peccant per erubescencia doctrinæ Evangelicæ ; sed & per influxum , quo influunt in obfirmationem hominum mundanorum in aversione ab illa doctrina.

228 Erubescencia illa majus adhuc peccatum est , dum non ore dumtaxat , sed & opere committitur , non solum negando se sentire de Morali Evangelica quod sentiunt , verum & in praxi , id est in confessionali ,

Tom. II.

vel in resolutionibus , quas mundanis dant hominibus , non procedunt secundum doctrinam Evangelicam sibi cognitam , sed secundum oppositam , mundo placentem. Cum evidens sit , turpissimam erubescencia esse aliter se gerere in confessionali , vel in resolutionibus , salutem proximi concernentibus , quàm sciamus Evangelium exigere.

Gravius adhuc peccant illi , quibus non sufficit modis proximè descriptis Evangelicam erubescere doctrinam ; sed insuper , ut remotiores videantur ab omni suspicione doctrinæ nimis arctæ , mundanisque hominibus gratiores reddantur , in eorum conversatione dictis & irrisionibus aggrediuntur Moralem Evangelicam profitentes , non propter vitam , aut mores , sed propter doctrinam , quam ipsimet in corde approbant. Quia directius , & fortius Christi doctrinam persequuntur , ipsiusque profectui magis obstant , quàm alii , qui eoque adhuc non progrediuntur. Quemadmodum enim longè gravius olim delinquere censebantur , qui non solum erubescabant Christum , profitando eundem cum Paganis cultum ; sed ipsos quoque Paganos directè vel indirectè animabant ad persecutionem Christianorum ; sic illi , ex simili capite , longè gravius delinquere censebantur. Et eò quidem gravius , quò potentiores , vel plures sunt ii , apud quos delinquant. Maxime cum ejusmodi dictis & irrisionibus mundani homines longè fortius retrahi soleant ab amplectenda Evangelica doctrina , sibi ad salutem necessaria , quàm multis retrahi soleant argumentis.

230 Istos omnes optime describit Salvator hisce verbis : *Vos estis sal terra ; quòd si sal evanuerit , in quo salietur ? ad nihilum valet ultra , nisi ut mittatur foras , & conculcetur ab hominibus. Quippe vere sunt sal insaunatum , qui (ut Augustinus ait) temporalium bonorum vel copiam sectantes , vel inopiam metuentes , omittunt aterna , qua nec dari possunt ab hominibus , nec auferri. Ipsaque ratio christiana , imò experientia quoque demonstrat , quòd vili illo & indigno modo mundanis se hominibus subjiciunt , mundanum sensum ipsorum , pedissequorum instar , sequentes , quibus prælucere , ac præesse deberent fortitudinis , & vigoris sacerdotalis exemplo.*

Attendant igitur & seriò perpendant isti sequentia divinæ Scripturæ oracula : *Si adhuc hominibus placerem , Christi servus non essem. Beati eritis , cum vos oderint homines , & cum separaverint vos , & exprobraverint , & ejecerint nomen vestrum , tamquam malum , propter Filium hominis. Gaudete in illa die , & exultate : ecce enim merces vestra multa est in celo. Luc. 6.*

Nec putandum , hæctenus dicta solum habere locum in Ecclesiasticis , imò ex iis plura procedere etiam in Laicis , qui verita-

tem cognoscentes, erubescunt ipsam confiteri & profiteri apud eos, quibus non est grata, dum ab ipsis aliquid expectant, vel metuunt, & generatim dum eam confiteri non audent, iis in circumstantiis, in quibus vel presentibus displicerent, vel absentibus, quibus narrari metuunt ea quae dixerint. Audiant igitur ipsi Spiritum sanctum, ejusmodi politicos, & Christi doctrinam erubescences hisce verbis deterrentem: *Ex Principibus multo crediderunt in eum (Christum), sed propter Phariseos non confitebantur, ut e Synagoga non eicerentur. Dilexerunt enim gloriam hominum, magis quam gloriam Dei. Ubi non dicit Spiritus sanctus, quod Principes isti Christum, vel Christi doctrinam persequerentur, vel illius sectatores irriderent; sed solum quod non confiterentur Christum, ne extra Synagogam fierent; ignominiam proinde, & forte alia nocumenta a Judaeis paterentur. Quo pacto declarat, ipsos gloriam hominum dilexisse, magis quam gloriam Dei.*

233 Et hinc perspicue intelligimus, posse nos erubescere Christum, vel doctrinam ipsius, per hoc solum quod vel Christum, vel doctrinam ipsius non confiteamur, iis in circumstantiis, in quibus eam confiteri debemus; tamen, caeteris paribus, id minus peccaminosum sit, quam negare Christum cognitum, vel scienter profiteri doctrinam Morali Evangelicae contrariam, vel doctrinam illam cum mundanis hominibus irridere, &c. Cum evidens sit quod eam profitentes propterea irridere, sit doctrinam ipsam Evangelicam, ipsumque adeo Christum irridere. Quibus irrisoribus soli illi applaudunt, vel consentiunt, qui gloriam hominum, vel divitias, aut honores magis diligunt, quam gloriam Dei.

234 Eos etiam redarguunt sancti Patres, qui similibus irrisoribus, vel exprobrationum metu, Evangelii doctrinam in praxim reducere verecundantur. Quia censent ipsos erubescere Christum. Verum quam multi hodie hoc faciunt! Quam multi ex mundano illo timore choreis, vel aliis conventibus periculosis interfunt, vanave ornamenta, interdum etiam christiano pudori parum convenientia assumunt! Quam multi verba liberiora, vel aequivoeca in materia castitatis proferunt, vel proferentibus arident, conscientiam reclamante, & monente, Christum exigere, ut ostendant similia sibi displicere! Quam multi ex eodem timore de rebus piis & spiritualibus loqui non audent, dum cum mundanis conversantur! Quam multi ea agere erubescunt, quae sciunt a Christo in Evangelio exigi, a solisque generosis Christianis praticari, ne cum ipsis explodantur. His adde quod Gregorius Magnus ait homil. 32. in Evang. *Si nomen Christi in tanta hodie gloria non esset, tot professores Christi Ecclesia non haberet...* de eo se quisque in-

roget, & in confessione Christi se veraciter probet, si non jam nomen ejus erubescit, si plena virtute mentis humanum pudorem subdidit. Cerè enim persecutionis tempore erubescere poterant fideles, substantiis undari, de dignitatibus dejecti, verberibus affligi; pacis autem tempore, quia haec a nostris persecutionibus desunt, est aliud unde ostendatur nobis. Veremur sapere a proximis despici, dedignamur injurias verbi tolerare. Si contingat iurgium fortasse cum proximo, erubescimus priores satisfacere: cor quippe carnale, dum hujus vita gloriam quarit, humilitatem respicit. Penitemus facta veritatis, & videamus quod jaceant nostra pravitate actiones.

Contra eundem mundanum timorem, quo Christum sequi propter mundanos erubescimus, pluribus invehitur S. Augustinus, variis locis admonens, meminisse nos debere, quod in fronte signum crucis acceperimus in Confirmatione, ut Christi crucem non erubesceremus, signanter dum explicat verba illa Psal. 30. *Perfecisti eis, qui sperant in te, in conspectu filiorum hominum.* Posteaquam enim dixit, quod exprobrationes & irrisiones generose pati debeant pii a malis, id est a Christianis, sed nomine, non vita, non moribus, sic proficitur: *Non sine causa signum suum Christus in fronte nobis signavit, tanquam in sede pudoris, ne Christi opprobria Christianus erubescat.* Sermone quoque 161. explicans verba ista: *Mibi absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi: Noli (inquit) erubescere de cruce Christi; ideo in fronte, tanquam in sede pudoris, signum ipsum accepisti. Recole frontem tuam, ne linguam expavescas alienam.*

CAPUT XVII.

Infidelitas, tresque ejus species explicantur.

Infidelitas tripliciter accipitur, negativè, 236
privativè, & positivè, seu contrariè. Infidelitas purè negativa, est nuda fidei carentia, in eo cui fides non est annuntiata, vel certè non sufficienter. Et ista non est peccatum, sed pena peccati, uti docet S. Thomas 2. 2. q. 20. a. 1. post August. tract. 89. & 91. in Joan. & q. 52. in Deuteron. Ubi dicit, quod si Christus neque venisset, neque locutus esset Judaeis, ipsi non haberent peccatum illud, quo non crediderunt in eum. Enimverò Joan. 15. Christus ipse dicit: *Si non venissem, & locutus fuisset eis, peccatum non haberent;* meritò proinde propositionem hanc Ecclesia condemnavit: *Infidelitas purè negativa, in his quibus Christus non est predicatus, peccatum est.*

Infidelitas privativa, est carentia fidei in 237
eo, qui vel fidem non vult audire, vel auditæ, sufficienterque propositæ, omittit assensum præstare, seu omittit credere, cum debet, tamen nec positivè dissentiat, nec errorem fidei contrarium asserat. Et hæc